

In Beeld: Brexit

Korte omschrijving werkvorm

Leerlingen analyseren enkele cartoons over het referendum van 23 juni 2016, waarbij de Britten gaan stemmen over hun lidmaatschap van de Europese Unie.

Leerdoel

- Leerlingen weten hoe ze stapsgewijs spotprenten kunnen analyseren.
- Door de vier spotprenten te bekijken, krijgen de leerlingen meer inzicht in de verschillende opvattingen over de rol van het Verenigd Koninkrijk in de Europese Unie.

Bronnen

- **Spotprent 1:** <https://twitter.com/lectrr/status/596205575324721152>
Publicatie: januari 2016
- **Spotprent 2:** <http://citizenship.typepad.com/isebrandcom/2016/02/brexit-will-the-united-kingdom-leave-the-european-union-or-should-we-stay-or-should-we-go-now.html>
Publicatie: februari 2016
- **Spotprent 3:** <http://www.caglecartoons.com/viewimage.asp?ID={70812C7E-6BD6-42C6-A8C2-7394161A9140}>
Publicatie: februari 2016
- **Spotprent 4:** <http://www.politicalcartoons.com/cartoon/727bb6ac-0d0d-49dd-be9b-42fc2c556139.html>
Publicatie: april 2016

Benodigdheden

- Voor iedere leerling een 'Stappenplan spotprenten'
- De 4 spotprenten (geprint of op groot scherm)

Duur

ca. 30 minuten

Handleiding

1. Print voor iedere leerling het stappenplan (zie volgende pagina).
2. Laat via beamer of smartboard de spotprenten zien. In groepjes werken is ook mogelijk. Dan kunt u de spotprenten uitprinten en elk groepje één spotprent en het stappenplan geven.
3. Geef de leerlingen per spotprent vijf minuten tijd om de vragen uit het stappenplan te beantwoorden.
4. Bespreek vervolgens per spotprent de antwoorden klassikaal. Als u de klas in groepjes heeft verdeeld, kunt u de leerlingen vragen om hun antwoorden aan de rest van de klas te presenteren.

Stappenplan spotprenten

1. Wat zie je?
 - a. Zeg letterlijk wat je ziet, dus zonder te interpreteren.
 - b. Beschrijf de personen/figuren.
 - c. Beschrijf de voorwerpen.
 - d. Beschrijf de afgebeelde situatie.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?
 - a. Is er een titel?
 - b. Bijschriften en teksten
 - c. Jaartal/tekenaar

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?
 - a. Leg de boodschap uit.
 - b. Leg uit hoe de tekenaar personen, voorwerpen en symbolen gebruikt voor zijn boodschap.

Spotprent 1

Door [Lectrr](#) (in opdracht van [De Standaard](#), 7 mei 2015)

Spotprent 2

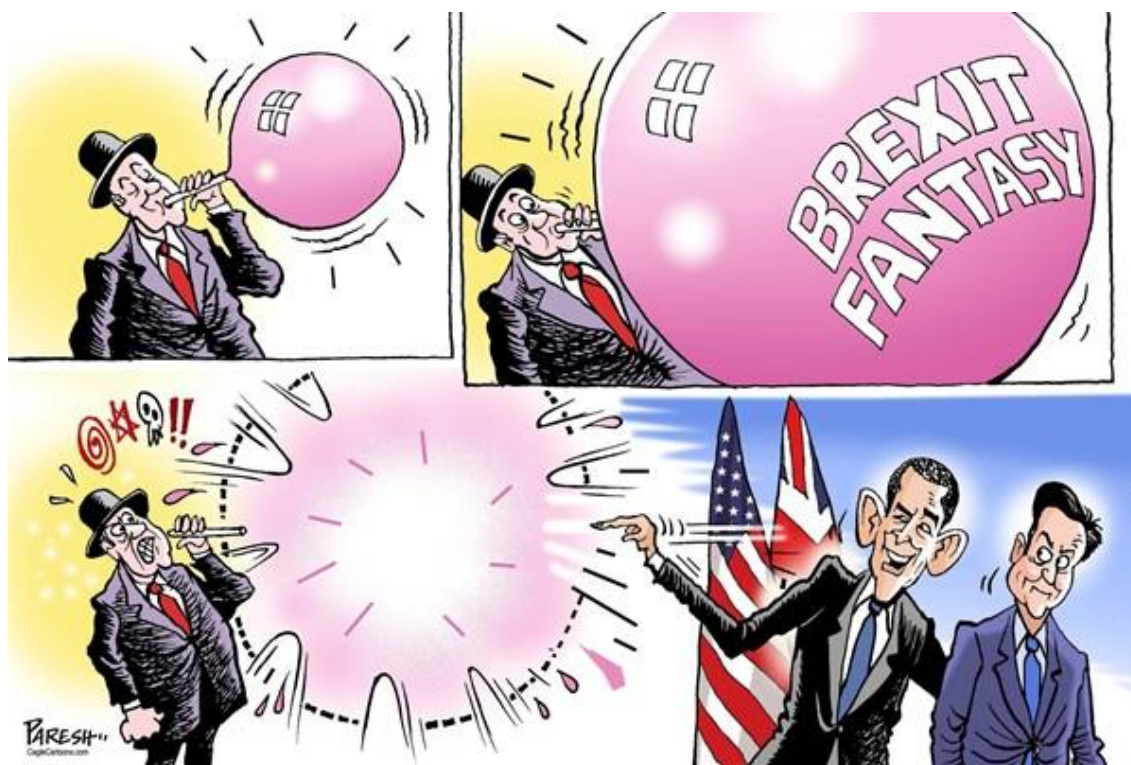
Door [Brighty](#) (getekend voor [The Sun](#), 30 juni 2014)

Spotprent 3

Door [Tom Janssen](#) (18 februari 2016)

Spotprent 4

Door [Paresh Nath](#) (voor [The Khaleej Times](#), 23 april 2016)

Antwoordmodel

Spotprent 1

1. *Wat zie je?*

Een man met een bolhoed en nette kleding aan op de plattegrond van Groot-Brittannië. Hij heeft een peddel in zijn hand en hij peddelt in de zee. De plattegrond van Groot-Brittannië is als het ware zijn boot.

De man met bolhoed kijkt naar zijn linkerkant. Daar ziet hij een oranje opblaasboot in het water liggen. Deze boot zit helemaal vol met donkere mensen. De man met de bolhoed zegt tegen ze: 'Begin er niet aan'.

2. *Welke tekst staat er bij de spotprent?*

In de spotprent staat rechts onderin: LECTR. Dit is de artiestennaam van de Belgische cartoonist Steven Degryse. Deze cartoon is in januari 2016 gepubliceerd (zie bronnenlijst).

3. *Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?*

De man met bolhoed staat symbool voor een Engelsman. De oranje opblaasboot, volgepakt met donkere mensen, kennen we van het nieuws en staat voor de vele vluchtelingen die graag Europa willen bereiken. De Engelsman adviseert deze vluchtelingen dat ze er niet aan moeten beginnen. De Engelsen zijn niet zo dol op de Europese Unie: ze overwegen zelfs uit de Europese Unie te stappen.

4. *Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?*

De cartoon refereert aan twee onderwerpen die veel in het nieuws zijn: het aanstaande referendum over de vraag of Engeland uit de EU moet stappen ('Brexit'), en de problematiek van de bootvluchtelingen (die juist naar Europa toe willen komen).

5. *Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?*

De prent vestigt de aandacht op de opvallende, haast absurde situatie dat het Verenigd Koninkrijk overweegt om de EU de rug toe te keren, terwijl tegelijkertijd ontzettend veel mensen hun leven wagen om de EU juist binnen te komen.

6. *Wat is de boodschap van de tekenaar?*

Zie vraag 5. Aan de ene kant proberen mensen de EU te bereiken, op zoek naar een betere toekomst. Aan de andere kant 'peddelen' de Britten, die sinds 1973 bij de EU horen, weg van Europa. Wat de tekenaar daarvan vindt, is niet helemaal af te leiden. Wellicht vindt hij dat de Britten verwend zijn, blind voor de goede kanten en de welvaart van de EU. Het kan ook zijn dat hij wil laten zien dat de vluchtelingen naïef zijn, omdat de EU, waar ze zo graag naartoe willen, helemaal niet zo'n paradijs is ('Begin er niet aan'). Of misschien wil de tekenaar laten zien dat de EU zijn beste tijd heeft gehad: voor mensen uit Syrië en Noord-Afrika mag de EU dan nog aantrekkelijk zijn, maar een land als het Verenigd Koninkrijk, dat de EU mede heeft opgebouwd, beschouwt de EU als mislukt.

Spotprent 2

1. Wat zie je?

Een groot schip vaart op een ijsschots af. De twee – niet meer al te jonge - mensen die voorop de boeg staan, hebben beide armen uitgestoken. De vrouw staat vooraan en lijkt erg te schrikken. De man die achter haar staat, kijkt niet geschrokken. In zijn linkerhand heeft hij een glas rode wijn en in zijn rechterhand heeft hij een glas met ander drinken, waarschijnlijk whisky. Hij is ook sigaretten aan het roken. De vrouw heeft een roze jurk aan en ze heeft grote borsten. Ze heeft een beetje een bloempotkapsel.
Eén man, gekleed in een net pak en met een zwemband om zijn middel, duikt van het schip het water in.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Er is geen bijschrift, maar in de spotprent zijn twee teksten zichtbaar. Op het schip staat 'E.U. TITANIC' en op de stropdas van de man staat 'JUNCKER'.
In de spotprent staat links onderin: BRIGHTY. Dit is de artiestennaam van de Britse cartoonist Steve Bright.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

De vrouw voorop het schip is bondskanselier Angela Merkel van Duitsland. Merkel is zeer zichtbaar in de EU, vooral bij de Europese Raad (van regeringsleiders). Zij staat niet voor niets voorop de boeg met haar armen gespreid. Dit beeld verwijst naar de film *Titanic* uit 1997, waarin Rose (gespeeld door Kate Winslet) en Jack (gespeeld door Leonardo DiCaprio) romantisch samen - met de armen gespreid - voorop de boeg van het schip de Titanic staan.

De man is Jean-Claude Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie. Hij is net als Merkel zeer zichtbaar in de EU. Zij staan samen waarschijnlijk symbool voor de samenwerking of de eenheid in de Europese Unie.

Je ziet dat het schip, de EU-Titanic, zo meteen waarschijnlijk op de ijsschots zal botsen en ten onder zal gaan (de echte Titanic is in 1912 gezonken, nadat het schip op een ijsschots botste). Dit beeld staat dan ook symbool voor de aanstaande ondergang van de Europese Unie.

Eén man duikt alvast in het water om zichzelf in veiligheid te brengen. Uit de zwemband met Britse vlag kun je afleiden dat dit David Cameron moet zijn, de premier van het Verenigd Koninkrijk.

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

De cartoon refereert aan het aanstaande referendum over de vraag of Groot-Brittannië uit de EU moet stappen. Het kan zijn dat de Britten op 23 juni voor een Brexit stemmen. Omdat de Britse regering heeft laten weten dat ze de uitslag van dit referendum over willen nemen en uit willen voeren, is het mogelijk dat het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie in de toekomst inderdaad zal verlaten.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

De Europese Unie of de 'Eurofielen'. De mensen die heilig geloven in de Europese Unie zijn naïef en 'varen op een ijsschots af'. Met andere woorden: de EU brengt ons nergens.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

De Europese Unie heeft geen toekomst meer. Advies: verlaat het zinkende schip van de Europese Unie tijdig en stap als land uit de EU.

Spotprent 3

1. Wat zie je?

Je ziet een lange eettafel. Aan deze tafel zitten zes kale mannen met hetzelfde simpele grijze tenue en één man met net gekapt haar. Hij heeft een net pak aan en bestudeert de menukaart. Deze man heeft meer kleur in zijn gezicht dan de andere zes mannen. Hij zit op een mooie stoel, kleurig gestoffeerd aan de rugzijde. Bovenaan de stoel is een embleem met de letters G-B. In plaats van een kommetje, zoals de overige mannen, heeft hij een placemat met een plat bord en drie stuks bestek aan elke zijde van zijn bord. Ook heeft hij twee wijnglazen, waarvan één glas gevuld met (waarschijnlijk) witte wijn.

Rechts van de tafel staat een meneer met een koksmuts en een werkschort om. Hij heeft een peuk in zijn linker mondhoek en hij heeft een grote soeplepel in zijn linkerhand. Voor hem staat een grote pan met iets groens erin.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Er is geen bijschrift. Op de voorkant van de menukaart staat 'EUROPE à la carte'. Bij één van mannen in grijs tenue staat de tekst: 'Is that possible too..?!'... (Is dat ook mogelijk..?!)

In de spotprent staat links bovenin: TOM. Hieruit kun je afleiden dat de tekenaar Tom Janssen is. Hij is politiek tekenaar.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

De man met het nette gekapte haar zit op de 'troon' met de stof waarin de Britse vlag te herkennen is. Hij moet David Cameron voorstellen: de premier van het Verenigd Koninkrijk. Door bij hem met kleur te werken en bij de anderen niet, laat de tekenaar zien dat Cameron uniek is en eigen keuzes maakt. De anderen zijn maar een stelletje grijze muizen. Aan de menukaart in zijn handen en aan de chique gedekte tafel met meerdere stuks bestek, kun je zien dat hij hoge eisen stelt aan wat hij voorgeschoteld krijgt. De anderen hebben slechts een soepkommetje en krijgen wat de pot schaft: een vage groene brij.

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

David Cameron maakt in de Europese Unie deel uit van de Europese Raad. Dit etentje stelt eigenlijk een vergadering voor van de Europese Raad, waarbij niet alleen Cameron aanwezig is, maar ook de regeringsleiders van de andere 27 EU-landen.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

Waarschijnlijk is de spotprent een sneer naar alle regeringsleiders/landen in de EU die Cameron de unieke positie geven in de EU die hij nu lijkt te hebben.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

Waarschijnlijk vindt de tekenaar dat het Verenigd Koninkrijk veel te veel zijn zin krijgt in de EU. Cameron heeft een speciale positie binnen de Europese Unie (hier: de Europese Raad) bedongen. Hij mag als enige zijn eigen 'maaltijd' kiezen en samenstellen. Doordat het Verenigd Koninkrijk dreigt met het verlaten van de Europese Unie worden allerlei eisen van Cameron ingewilligd, die andere lidstaten/regeringsleiders niet ingewilligd krijgen. De EU is gebaseerd op solidariteit en gelijkwaardigheid. Aan deze principes wordt nu getornd.

Spotprent 4

1. Wat zie je?

Deze spotprent bevat drie plaatjes, waardoor het een klein stripverhaaltje wordt. In het eerste plaatje zie je een man in een net pak en met zwart bolhoedje door een rietje blazen, waardoor een grote roze ballon ontstaat. In het tweede plaatje is de roze ballon ongeveer net zo groot als de man met het bolhoedje; op de ballon staat: Brexit fantasy. In het derde plaatje staan twee mannen in net pak. Achter hen staan twee vlaggen: links de Amerikaanse vlag en rechts de Britse vlag. De man rechts heeft een net blauw pak met stropdas aan. Zijn haar is netjes gekapt met een scheiding aan zijn linkerkant. De man links heeft grote oren en zwart haar. Hij heeft een arm om de rechterman geslagen, en met zijn andere arm prikt hij (met een scherpe nagel) de roze ballon kapot. De man met het bolhoedje is daar boos over. Dat zie je aan de tekens die boven zijn hoofd staan en de mond die naar beneden trekt en zijn tanden die zichtbaar zijn.

2. Welke tekst staat er bij de spotprent?

Er is geen bijschrift. Op de roze ballon in het tweede plaatje staat 'BREXIT FANTASY'. De man met het bolhoedje heeft in het derde plaatje allerlei tekens bij zijn hoofd staan. In de spotprent staat links onderin: PARESH. Hieruit kun je afleiden dat de tekenaar Paresh Nath is.

3. Welke symbolen of symboliek wordt gebruikt in de spotprent?

De man met het nette gekapte haar rechtsonder is David Cameron, de premier van het Verenigd Koninkrijk. De man naast hem, met de grote oren, is Barack Obama. De man met het bolhoedje staat symbool voor de Brit. Een ballon of luchtbel doorprikken staat symbool voor 'iemand's droom kapot maken'. In het Engels is de uitdrukking 'to burst someone's bubble'. De roze ballon beeldt de droom uit van 'de gewone Brit' over een Brexit (waarbij het Verenigd Koninkrijk uit de EU stap).

4. Welk onderwerp/thema/gebeurtenis wordt afgebeeld?

In april 2016 heeft de Amerikaanse president Barack Obama de Britten verteld dat een Brexit gevolgen heeft voor de handelsbetrekkingen met de Verenigde Staten. Het Verenigd Koninkrijk zou 'achteraan moeten sluiten in de rij, omdat onderhandelingen met een grote partij als de EU veel efficiënter zijn', aldus Obama. Voor de voorstanders van een Brexit is dit een tegenvaller.

5. Wie of wat wordt er bespot in de spotprent?

De voorstanders van een Brexit worden bespot. Ze worden weggezet als dromers. Hun wens dat het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie stap, komt voort uit een droom: een 'Brexit fantasy'. Een droom die door de uitspraak van Obama wordt doorgepikt. Een Brexit heeft grote nadelen.

6. Wat is de boodschap van de tekenaar?

De tekenaar vindt dat de voorstanders van een Brexit een stelletje fantasten zijn. Een Brexit heeft nadelige gevolgen voor het Verenigd Koninkrijk. Een Brexit zou de handelsbetrekkingen met de VS onder druk zetten; het zou niet goed zijn voor de Britse economie. Het klinkt misschien als een leuk plan, maar het is geen wenselijk idee. Premier Cameron geeft de Britten het advies tegen een Brexit te stemmen. President Obama spreekt met zijn uitspraak over 'achteraan in de rij aansluiten' steun uit voor het standpunt van David Cameron.